СВОБОДА
LIBERTY
Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза".

Рôкъ XIV. Скрентонъ, Па., Четверъ 11-го Януара, 1906. Число 2. | Vol. XIV. Scranton, Pa., Thursday, January 11, 1906. No. 2

„SVOBODA"
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

UNION LABEL 23

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода"

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Р. Н. Союза", выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на 12 мѣсяцѣвъ....$2.00
До старого краю на 12 мѣсяцѣвъ $2.00
Въ Америцѣ на 6 мѣсяцѣвъ....$1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу" черезъ Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львôвъ.

Оплачувати ґазету треба все з въ горы.

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не можемо грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA"
Box 353,
SCRANTON, PA.

Кто хоче, щобы его адресъ змѣнено, мусить подати намъ, крôмъ нового, такожь свôй старый адресъ.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Сѣчень.

Ч.	Дѣт. уб. въ Вифл.
П.	Анізія, Теодори
С.	Меланіи
Н.	Обр. Г. и В.
П.	Сильвестра
В.	Малахія прор.
С.	Соборъ 70 ап.

— ПОСЛѢДНЕ (Роздвяне) число „Свободы" спôзнилось наслѣдокъ браку сетового паперу въ Scranton. Зъ тои самои причины нынѣшне число выходить лише на 4-охъ сторонахъ друку.

— ГОВЕРНЕРЪ Аляски пише въ своимъ рочнôмъ справозданю що тамъ великій бракъ жѣнокъ. Скоро лишь покажесь яка дѣвчина, сейчасъ вôддаесь замужь.

— ФРАНЦІЯ посилае на нѣмецку границю войско, то саме робить Нѣмеччина, щобы поперти свои интересы на конференціи въ справѣ Мароко, яка вôдбуде ся въ Algeciras.

— ЗЕМЛЕТРУСЪ зруйнувавъ 4-го сѣчня до щенту мѣсто Масия, въ державѣ Нікараґва. Въ мѣстѣ тôмъ було близько 20 тисячь мешканцѣвъ переважно Индіянъ.

— БОСТОНЪ, МАС. Зъ нового року вступае въ силу право, после якого дѣти молодшѣ, якъ 16 рокôвъ, и незнаючѣ писати и читати, не можуть робити по фабрикахъ. Право те буде строго проводити ся.

— РАДНЫЙ мѣста Скрентонъ, Па. Евансъ засудженый на 2½ року криміналу, выйшовъ зъ него, посидѣвши лише пять мѣсяцѣвъ. Нема то якъ бути політикеромъ.

— ПОВѢДОМЛЯЄМО всѣхъ предплатникôвъ „Читальнѣ", що послѣдна книжочка сего выдавництва була ч. 18. „Якъ мужик ходив до царя правди шукати". Тепер приготовляють ся дальшѣ числа (19, 20, 21) „Читальнї" и будуть невдовзѣ розосланѣ пред платникамъ.

— ПЕНСИЛВЕНІЯ мае 31.319 публичныхъ школъ, 8.028 учителѣвъ и 24.324 учителькъ. Пересѣчна мѣсячна плата учителѣвъ е $51.81, учителькъ $39.14. Въ протягу одного року Пенсилвенія выдала на цѣли публичныхъ школъ 28 и пôвъ міліона долярôвъ.

— МИНУЛОГО Понедѣлка два найлѣпшѣ военнѣ кораблѣ Спол. Державъ збили ся зъ собою и зôстали легко ушкоджени.

— ЯКІЙСЬ Meir зъ Санъ Франсіско, Кал. вкравъ свому басови, якій мавъ гуртовный складъ винъ, 20 тысячь долярôвъ и утѣкъ до Англіи. Тамъ его спôймали детективы и везли назадъ до Америки, але арештантъ при самôмъ въѣздѣ до Ню Йорку вôдобравъ собѣ житє выстрѣломъ зъ револьвера.

— ВЪ Суботу пукъ котелъ въ шовковой фабрицѣ въ Тейлоръ, Па. и убивъ одного чоловѣка а двохъ сильно поранивъ. Всѣ три були Айришѣ.

— ВЪ Христіяніи (метрополія Норвеґіи) 1200 безробôтныхъ робôтникôвъ демонстровали по мѣсту. На прапорѣ, котрый вони несли, було написано: „Роботы и хлѣба! Мы не годнѣ чекати довше, бо тысячѣ дѣтей помруть вôдъ голоду!"

— МИНУВШОГО Четверга въ Ню Йорку подчасъ мраки збились двѣ феры. Многи пасажеры дôстали легчѣ ушкодженя, оденъ сильнѣйше покалѣченый, а оденъ утопив ся. Феры також ушкодженї.

— ВЪ Coaldale, W. Va. въ майнахъ експлодувавъ газъ минувшого Четверга въ наслѣдокъ чого 21 майнерôвъ утратили житє. Мѣжъ загинувшими не було мабуть нѣ одного Русина.

— ВЪ Виннипегу, якъ намъ доносять, братство св. Николая вôдограло 19. Грудня 1905 штуку „Свекруха".

— ЛИШЬ $37.00 коштуе дорога зъ Ню-Йорку до Освенціма на корабли „Бруклинъ". Вôдплыва зъ Ню Йорку 1-го Лютого 1906 о 3-ôй пополудни. Шифкарту можете купити въ редакціи „Свободы".

— ДНЯ 25-го Грудня 1905, вôдбувъ ся у Львовѣ (Галичина) рôчный зъѣздъ національно-демократичнои партіи. На зъѣздѣ були заступленѣ, крôмъ 3, усѣ рускѣ повѣты. Пôсля рефератôвъ про політичну дѣяльность въ минулôмъ роцѣ и про акцію въ справѣ выборчои реформы — принято вôдповѣдну резолюцію.

— ПРО Хрусталева, увязненого проводира робôтничои рады, подають россійскѣ часописи оси такѣ подробицѣ: Хрусталевъ зъ прôзвищемъ Носарь, походить, якъ Гапонъ, зъ Украины. Уродивъ ся въ Пирятинѣ полтавскои губерніи сыномъ столяра; въ молодыхъ лѣтахъ працювавъ въ рôжныхъ ремеслахъ, а кожду вôльну хвилю уживавъ до науки. Приватно зложивъ испытъ зъ VI. клясы ґімназіяльнои въ Лубнахъ, а по кôлькохъ лѣтахъ записавъ ся на университетъ въ Петербурзѣ на правничій выдѣлъ. Тутъ вôдразу ввôйшовъ въ гуртъ людей, що вôддававъ ся пропаґандѣ мѣжъ робôтниками, и будучи вже помôчникомъ присяжного адвоката, розпочавъ практику въ друкарни. Зъ весною с. р. выслала его друкарня, де бувъ занятый, своимъ делеґатомъ до робôтничои рады и тутъ сейчасъ выдвигнувъ ся на передове мѣсце.

— ВЪ справѣ цѣлованя рукъ пише оденъ изъ священникôвъ въ „Нивѣ", часописи посвяченôй справамъ церковнымъ и суспôльнымъ, ось що: „Лизанє рукъ (мы се называемо делѣкатно „цѣлованє рукъ") є щось такъ поганого, понижаючого и для вѣрныхъ, а вкôнци не гіґієнічного і не модного, що воно повинно бы вже давно устати. Розумѣю ще, якъ дитина цѣлуе руку своихъ родичѣвъ, хочь и проти сего деякі, не безъ раціи, повстають, божь любовь можна въ иньшій способъ выявляти. Але въ чѣмъ рація цѣлувати руки иншимъ особамъ? Часы рабства, невôльництва минули безповоротно. Чи цѣлованє руки мае бути ознакою поважаня? Въ такôмъ разѣ се цѣлкомъ глупа и ознака и глупе поважанє. Скажу отверто, мы занадто высуваемо напередъ свое „отцѣвство", и називаемо ся вже разъ „отцями", забуваемо деколи, що мы маемо бути не выключно отцями, а такожь братьми, ба слугами вѣрныхъ. Иньшій стань еманципують ся вôдъ деякихъ недорѣчныхъ середновѣчныхъ поглядôвъ и звычаѣвъ, але намъ ще далеко до того. У насъ живе ще якъ давнѣйше, въ вôдносинахъ и до себе и до вѣрныхъ, духъ лизуньства, „отцѣвства", старшованя и гордости".

— ЯКЪ звѣщае „Хлѣборобъ" (Лубни, Полтавщина) въ Кіевѣ стане выходити мѣсячникъ „Нове Життя", у Полтавѣ тыжневникъ „Рідний Край", въ Москвѣ мѣсячникъ „Хата", тижневникъ „Зірка" и дневникъ „Україна". Кромѣ сего зъ Новымъ Рокомъ у всѣхъ бôльшихъ мѣстахъ мають почати выходити украиньскѣ часописи.

— ПРИ кôнци минулого року вôдбувъ ся въ Кіевѣ на Украинѣ зъѣздъ представникôвъ украиньскои демократичнои и радикальнои партіи. Партіи тѣ рѣшили злучитись разомъ и скликати невдовзѣ Всеукраиньскій Зъѣздъ для обговореня спôльныхъ украиньскихъ справъ.

— НА дняхъ 19, 20 и 21 ст. ст. листопада 1905, вôдбувъ ся въ Петербурзѣ зъѣздъ представникôвъ недержавныхъ народôвъ, мѣжь иншими и Украинцѣвъ. Зъѣздъ рѣшивъ, що треба завести въ Росіи федерацію себъ-го такій ладъ, щобы кожный народъ порядкувавъ своими справами самъ, а всѣ народы вкупѣ, щобы складали одну російску спôлку, котрою порядкувалабь выбрана зъ усѣхъ народôвъ державна народна рада. На зъѣздѣ тôмъ були представителѣ 13 охъ недержавныхъ народностей и вкôнци засновали товариство маюче на метѣ здѣйснити рѣшеня зъѣзду.

— ДНЯ 19 го Сѣчня вôдбуде ся въ Кіевѣ Всеукраиньскій Селяньскій Зъѣздъ. Скрозь по Украинѣ селяне збирають ся на мітинґи та ухвалюють резолюціи въ якихъ домагають ся, щобы вся земля перейшла на власность державы безъ выкупу, а користуватись нею, щобъ мавъ право всякій, хто хоче ее самъ обрабляти; щобъ наука на украиньскôй земли вôдбувалась въ украиньскôй мовѣ, та щобъ була безплатна; щобъ законы установлявъ Украиньскій Выборный Соймъ и щобъ посередній податки знесено а заведено оденъ лишь доходовый податокъ и т. п. Взагалѣ слѣдно, що украиньске селяньство въ протязѣ вельми короткого часу, зробило величезный поступъ въ справѣ політичного, економічного и національного освѣдоменя.

— АНГЛІЙСКІЙ парляментъ розвязаный. Сейчасъ почнуть ся новѣ выборы. Минулои каденціи консерватисты мали бôльшость. Теперь ліберали мають не злѣ выгляды, тымъ бôльше, що консерватисты роздѣлились на двѣ партіи.

— НЕЗАВИСИМІ властителѣ углевыхъ майнôвъ зôбранѣ на мітинґу минулого Понедѣлка въ Вилксбари, Па. рѣшили зôйтись разомъ зъ представителями майнерскои юніи и сли буде можливе, заключити нову умову працѣ.

— НЕДАЛЕКО Tobyhanna, Pa. три детективы убили якогось Бравна, буцѣмъ то въ власнôй оборонѣ. Бравна подозрѣвали о злодѣйство, убійства и такі другѣ рѣчи; детективы хотѣли его арештовати а Бравнъ мавъ имъ супротивлятись. Цѣкаво, що всѣ три кулѣ, якѣ дôставъ Бравнъ вôдъ детективôвъ, були, якъ кажуть, стрѣлені до него ззаду. Бравнъ не мае жадныхъ своякôвъ, нѣ знакомыхъ, тожь правдоподôбно тайна его смерти нѣколи на верхъ не выйде.

ОСТОРОГА.

Зъ Виннипегъ, Кан.

Минулого мѣсяца два опташки Кароль Ш....къ и Юрко Я.....й, оба зъ Заставнои на Буковинѣ обшельмовали тутъ кôлькохъ людой на 300 долярôвъ, почѣмъ утѣкли до Чікаго, Іля. Першій зъ нихъ говорить по руски, польски и трохи по нѣмецки; другій лише по руски. Оба мають поверхъ 30 рокôвъ. Стережѣть ся ихъ люде.

Ник. Сулятицкій.

Жертвы на Революц. Украиньску Партію.

Попередно зложено	$156.96
Якимъ Цимбала	2.00
Разомъ	$158.96

Дальшѣ жертвы просимо засилати ласкаво на адресу:
Svoboda,
Box 353, Scranton, Pa.

НАДОСЛАНЕ.

Зъ Telford, Man., Can.

Менѣ здае ся, що п. Иванкôвъ помиливъ ся въ своѣй дописи въ „Свободѣ" ч. 48. Каже, що не треба бити урядовцѣвъ въ Росіи. Але я думаю, що якъ бы люде були однои гадки и мали розумъ, то булибъ еще передъ пару сотъ лѣтами выбили урядъ и взяли власть у свои руки; тодѣ бы урядъ не мордувавъ сотки тисячь бѣдного народу ажь до сихъ часôвъ, але бы мавъ нарôдъ волю якъ и другѣ народы. Легче бы народови выбити урядъ, якъ мае урядъ убивати тисячѣ. Якъ нарôдъ одного убе, то Иванкôвъ каже, що не треба кровь проливати, бо грѣхъ, — а урядъ то не мае грѣху, що проливае кровь тысячъ людей, що просять хлѣба?

Ганить также п. Иванкôвъ ОО. Василіянôвъ, що не просвѣчують людей и противнѣ школамъ, такъ якъ бы Василіяне мали яку власть заборонити закладати школы и читальнѣ або мали до росказу якѣ газеты мають люде читати. Може ся трафить якій священникъ, що ему недоводобы читальня або „Свобода" що говорить правду, та скаже не читати, але люде великій чоловѣкъ, мають свôй розумъ, а ще тутъ въ Америцѣ, то и могуть зробити такъ якъ имъ лѣпше выдае ся.

Н. Палагнюкъ.

Лист из Старого краю

Загальне, безпосереднє, рівне і тайне виборче право до австрійського парламенту — і Русини.

З попередних листів знаєте, як у Австрії розгоріла ся боротьба за загальне, безпосереднє, рівне і тайне виборче право, яка покищо довела до того, що австрійське правительство у стами президента міністрів бар. Ґавча на засїданю австрійського парляменту 28 падолиста с. р. заявило, що в лютім виступить перед парляментом з проектом виборчого закона, опертого на загальнім і т. д. виборчім праві. Одначе та заява бар. Ґавча вийшла дуже неясна, бо обіцюючи народам Австрії загальне і т. д. виборче право, зазначив він також, що на сїй реформі не сьміють вийти зле тї, що доси були підпорою трону і держави, і тї, що історичними традиціями, культурою та податковою силою стоять висше від других.

Історичні традиції, культура, податкова сила, — се тілько брехливі фрази, бо що хтось колись підбив під свое пановане иньшого, отже показав ся лїпшим розбишакою, з того не виходить, аби він усе мав панувати; що хтось, пануючи над другими, міг лїпше розвивати свою культуру, се не є ніяка заслуга і з того зовсїм не виходить, аби на віки культура одного народу мала розвивати ся коштом другого народу; в кінці що-до податкової сили, то вправді нарід, серед котрого більше дїдичів, фабрикантів, купців, платить більші безпосередні податки, як нарід, що складаєть ся з самих робучих, бідних людий, але-ж по перше ті робучі люди, споживаючи плоди праці, оплачують у посередних податках всї безпосередні податки, по друге платять богато тяжший від богачів податок кровю, даючи рекрута, а по трете хто-ж як не робучі люди, працюючи на ланах, по фабриках і т. д. і т. д. дають усїм тим дїдичам, фабрикантам, купцям змогу платити безпосередний податок і що варті б були ті всї маєтки дїдичів, фабрикантів, купців без праці робучих людий?! Так що історичні традиції, культура, податкова сила, — се тілько брехливі фрази, якими бар. Ґавч хотів оправдати пановане одних народів і одних суспільних кляс над другими.

Але за тими брехливими фразами криєть ся сумний зміст, а саме, що австрійське правительство так хоче прикроїти новий виборчий закон, аби ті народи і ті суспільні кляси, які мали доси силу в парляменті, не стратили її з заведенем виборчого закона.

Коли-ж візьмемо під увагу Галичину, то звісно, що доси в австрійськім парляменті велику силу мали польскі дїдичі з Галичини і їх прислужники, з'єдинені в „Колї польськім", — таку силу, що австрійське правительство не лише в галицьких справах робило виключно те, що хотїло „Коло польське", але і в загально австрійських справах голос „Кола польського" був дуже часто рішаючим. Австрійське правительство здало польським дїдичам на ласку й неласку Галичину, а за те вони були підпорами трону і держави, і от тепер бар. Ґавч заявляє, що ті підпори трону і держави не сьміють зле вийти на новім виборчім законі.

Щож се значить для Русинів?

Коли взяти під увагу число політичних повітів, то повітів чисто руських або з руською більшістію є в Галичині 48, а польських 26; коли взяти під увагу число людности, то навіть по польсько-шляхотській статистиці, яка всїх Жидів і всїх Русинів римо-католицького обряду причисляє до Поляків, Русини становлять майже половину (43 проц.) людности Галичини, — значить, при справдї справедливім виборчім праві Русини повинні би мати в віденськім парляментї не менше більше стілько-ж послів, що й Поляки. Найсправедливійшим виборчим правом уважаєть ся доси загальне, безпосереднє, рівне і тайне виборче право, яке власне обіцяв узяти за підставу нового виборчого закона бар. Ґавч, але-ж він мусить його так нагнути, аби на нім не вийшли зле дотеперішні підпори трону і держави — польскі дїдичі, то значить, аби Русини й на далї були покривджені у своїм виборчім праві в користь Поляків.

Додати треба, що й самі Поляки докладають усїх заходів, аби не вийти зле на новім виборчім законї. Як тілько бар. Ґавч у своїй промові в парляментї обіцяв новий виборчий закон, зараз всїлякі польскі магнати потягнули цїлою хмарою на послухане до цїсаря просити його, аби не позволив їх — своїх вірних слуг — скривдити новим виборчим законом. Панове з „Кола польського" почали знов торгувати ся з бар. Ґавчом, а польскі ґазети почали робити „публичну опінїю" в краю, аби маґнати перед цїсарем і панове з „Кола польського" перед Ґавчом могли покликати ся на волю краю. І то не лише ґазети шляхотські і всепольскі, але навіть „Kurjer lwowski", орґан „людовців" (польська селянська партія), які так горлають за загальним, безпосереднім рівним і тайним виборчим правом, заявив, що при подїлї мандатів в Галичинї між Поляків і Русинів, Поляки повинні дістати мандатів у двое більше, як Русини. „Рівне виборче право" не сьміє бути рівним для Русинів навіть по думцї польських радикалів та демократів!

Польскі політики мають два проекти, при помочи яких хотять і при новім виборчім праві задержати величезну більшість посольських мандатів із Галичини у своїх руках. Одні домагають ся, аби в Галичинї була задержана посередність вибору, яка полягає на тім, що управнені до голосованя не голосують самі на посла, тілько вибирають кількох виборців, які віддають голос на посла. Ті панове рахують собі, що коли доси при посередности вибору завдяки звістним галицьким шахрайствам виборчим, послами руських селян та робітників виходили польскі дїдичі та їх прислужники, то і при новім виборчім законї наколи зістане посередність виборів буде той самий.

Так думають переважно шляхтичі. Але на се відповідають всїлякі польскі радикали та демократи, що се не гарно і нечесно красти хлопські та селянські мандати та що треба постарати ся, аби вже сам виборчий закон запевнював Полякам велику більшість мандатів із Галичини. Так буде і чеснїйше і певнїйше та вигіднїйше. А зробити се треба через відповідний роздїл виборчих округів між Поляків і Русинів, так аби Поляки мали більше виборчих округів, як Русини, і тим самим могли вибрати більше послів.

Зазначити ще треба, що дволичність польських політиків найлїпше видно з того, що коли ходить о роздїл мандатів між Галичину і решту Австрії, вони домагають ся для Галичини мандатів відповідно до числа людности; але коли ходить о роздїл галицьких мандатів між Русинів і Поляків, вони вже не хотять переводити того роздїлу відповідно до числа польської й руської людности, тілько хотять для себе загарбати величезну більшість мандатів. Просто дивно, як можна так безсоромно жадати в однїй і тій самій справі такої нерівної міри.

І здаєть ся, що польскі заходи не остають ся у спіху, бо недавно розійшла ся по ґазетах звістка, що правительство думає запевнити Полякам більшість мандатів із Галичини або через посередність вибору або через нерівний роздїл виборчих округів, а коли депутація руських послів питала ся Ґавча, скілька в тій звістці правди, він викрутив ся, що не може нічого сказати, доки проект виборчого закона не буде готовий.

Очевидно, що Русинам не остаєть ся нічого більше, як лиш так розбурхати нарід, аби там у горі побояли ся кривдити Русинів при виборчій реформі. І признати треба, що всї три руські партії (національно-демократична, радикальна і соціально-демократична) справдї взяли ся скликати збори і нема майже тижня, щоб не відбуло ся кілька зборів у справі виборчої реформи. Найбільшу дїяльність розвиває поки-що національно - демократична партія, яка має найбільше сил до того.

21. грудня 1905. М. Л.

Революція въ Росії.

Користаючись своєю часовою побѣдою, урядъ спѣшить помстити ся на всѣхъ тыхъ, хто остатными часами бравъ якій-небудь удѣлъ въ боротьбѣ проти него. Московскихъ революціонеровъ судять военнымъ судомъ и засуджують на розстрѣлене и повѣшене. А богато страйкаровъ, котрй поддали ся, жовнѣры розстрѣлювали тамъ же на вулицяхъ безъ усякого суду. Арештоваными наповнені и переповнені усѣ тюрмы и богато приватныхъ домовъ. Усѣхъ желѣзничихъ урядниковъ, що брали удѣлъ въ загальномъ страйку, увольняють водъ заниманыхъ ними посадъ. Тежъ саме роблять и зъ почтовыми и телеграфными урядниками.

Але, не вважаючи на лютоване уряду, страйкъ по многихъ фабрикахъ въ Москвѣ все еще тревае. Рухъ на многихъ желѣзницяхъ також не може прийти до нормального стану. А страйкъ почтовыхъ и телеграфныхъ урядниковъ, котрый далеко еще не перестає, страшно зле вплыва на промислове и торгове житє краю.

Въ Остъ-Зейскихъ провинціяхъ повстанцї завзято борють ся зъ посланымъ против нихъ войскомъ. По здобутю одного мѣстечка десь недалеко водъ Лібавы, генералъ Сологубъ, котрый мае команду надъ войскомъ, велѣвъ привести до себе усѣхъ урядовцѣвъ-латишевъ. Вони заявили ему, що царя вони больше не вважають за свого пана, пôсля чого ихъ повѣсили. Въ мѣстѣ Ріга ведуть ся лютй бойки робôтниковъ зъ войскомъ, але робôтники вôдносять тяжкй потерѣ водъ артилеріи, котра руйнує усѣ будинки и барикады, за якими боронять ся повстанцї.

Повстане на Кавказѣ забирає усе больши розмѣры. Повстанцї забрали въ плѣнъ усѣхъ высшихъ царскихъ урядниковъ и объявили Кавказъ республикою. Войска тамъ замало, и вонѣ не пробує супротивити ся повстанцямъ. Якъ доносять кореспонденты, скрôзь панує спокой и порядокъ; зъ плѣнными урядниками повстанцѣ поводять ся дуже добре. Посланй на Кавказъ 1200 козаковъ, щобы силою прибѣтити повстанцѣвъ, бачучи свою слабость, пристали до повстанцѣвъ. До Новоросійська (мѣсто на Кавказѣ на березѣ Чорного Моря) послано два торпедовцї и броневый корабель „Пантелеймонъ", бувшій „Князь Потемкинъ", щобы вести военнй операціи против повстанцѣвъ, але позаякъ про тй корабль нѣчого нечута, то сподѣваютъ ся, що вони перейшли на сторону повстанцѣвъ.

Въ Екатеринославѣ, (въ полуденной Росіи) повстанцї панують надъ мѣстомъ.

На сибірскихъ желѣзницяхъ страйкъ все еще тревае. Усѣ желѣзничй стаціи межъ Иркутскомъ и Челябинскомъ (т. е. на протязѣ якои тысячѣ миль) жовнѣры, котрй вертають зъ Манджуріи домовъ, розруйновали. По мѣстахъ вони увольнили многихъ полїтичныхъ вязнѣвъ.

Докладнѣйші вѣдомости про скликане Державнои Думы говорять, що Дума буде складати ся зъ двохъ хатъ. Верхня хата матиме 100 членôвъ. Половина зъ нихъ буде набрана зъ сучасной Державнои Рады, себѣ то зъ старыхъ, нездатныхъ уже до державнои службы, бувшихъ высшихъ урядниковъ, якъ напримѣръ, Побѣдоносцевъ, а друга половина буде выборна. Зъ выборныхъ 12 будуть представниками вôдъ дворянства (шляхты), деяка частина вôдъ духовенства, а решта вôдъ земствъ и мѣстъ. Нижня хата буде складати ся зъ самыхъ выборныхъ, число котрыхъ мае бути 532. Выборы въ нижню хату будуть робити ся пôсля подвôйнои системы. Взагалѣ, Державна Дума Вітт'ого майже нѣчимъ не вôдрôжняеть ся вôдъ Державнои Думы Булигина, проектъ якого выкликавъ такъ сильне обурене цѣлои россійскои суспольности. Крôмъ того Витте заявивъ, що якъ тôлько въ нижню хату будуть выбранй хочь 150 членôвъ. Дума почне свою роботу.

Допись.

З Скрентон, Па.

На Новий Рік забавляли ся наші Русини в Lukans Hotel-ю, бо як відомо в той день не робили. Забавляли ся так файно, що мало не постріляли ся. Зразу зачали між собою суперечку, а відтак почали ся бити. Тогди оден пішов до дому, взяв револьвер і пішов знов до готелю, але зараз нич не починав, бо був вже спокій. Тогди другі дізнавши ся, що він мае револьвер почали коло него шукати і зателефонували по полісменів. Нім полісмени прийшли, то він ся вже видер і утік до дому; лишив в салоні ковт і капелюх. Коли прилетів до дому, зараз позамикав двері, щоб ся нїхто не міг добути. За яку годину чаєу привів оден з них двох полісменів, щоб сего злапати, що хотів стріляти. Але що не могли ніяк дверий відчинити, а властитель гавзу не дав ломати дверей, то пішли без нїчого. Коли все утихомирило ся, той забран ся в ночи, лишив жену і утік, нїхто не знае де. А ті другі тепер процесують ся, сиплять гроші скваєрам як дурні. Та бо то вже не перший ані десятий раз процес був; щобим так не змилив ся, то вже скваєри в протягу року часу забрали від наших Русинів около $600. Гей люди схамените ся: не сси крови оден з другого. Сховай тяжко запрацьований гріш на чорну годину. Не давай скваєрам, бо він сипле гроші до кишені і з тебе сьміє ся, і еще тя називає Ґонґеріен. А ти оден з другим йдеш під землю, ладуєш тую кару, що ажи з чола капає, що нераз жалуєш сам собі щось доброго купити, а до скваєра несеш. Ей братя Русини, майте раз розум, поправте ся і занехайте таку паскудну натуру.

Член „Р. Н. Союза" від. 123.

СПРАВЫ „СОЮЗА".

Головный Урядъ „Р. Н. С." на роки 1904—1906.

Головный предсѣдатель { КОНСТ. КИРЧОВЪ, 140 Essex Str. Jersey City, N. J.

Головный секретарь { С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N. J.

Головный касієръ { АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-предсѣдатель .... С. Митренко OLYPHANT, PA.

Заст. секретаря .... Иос. Кульчицкій BALTIMORE, Md.

Заст. касієра .... А. Янковичь MC ADOO, PA.

Радні:

А. Валевскій .... St. Louis, Mo.
А. Семанчицкій .... Trauger, Pa.
К. Кобанъ .... Olyphant, Pa.
Ал. Сорока .... Plymouth, Pa.
Иванъ Парилякъ .... Terryville, Conn.
Ив. Сенько .... Jessup, Pa.

Ихъ заступники:

Ив. Посипанко .... Mc Adoo, Pa.
Ник. Домбровскій .... Eleanor, Pa.

Контрольна комісія:

О. А. Улицкій .... Ansonia, Conn.
Мих. Турковскій .... McKees Rocks, Pa.
Ив. Ворганъ .... Mt. Carmel, Pa.

Головный організаторъ:

Н. Пѣдгорецкій Box 543, South Fork, Pa.

Вступайте до Союза!

„Союзъ" — одинока руська народна організація въ Америцѣ.

Принимае членовъ вѣдъ року до 45 лѣтъ житя.

Вступне после лѣтъ.

Мѣсячне вѣдъ 25 до 70 центôвъ на мѣсяць.

СОЮЗЪ ПЛАТИТЬ:

посмертне за мужа $600.00.
посмертне за жѣнку $300.00.
посмертне за дѣти вôдъ 15.00 до $300.00.

Въ разѣ утраты: а) обохъ очей або ногъ або рукъ $600.00, б) одной руки або ноги $200.00, в) одного ока $100.00,

а отець родины въ шпитали божевôльныхъ, Союзъ платить що року роднѣ $100.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись кожь до братства, яке належить до Союза.

Важне

для П. П. Секретарѣвъ Р. Н. Союза.

Повѣдомляю разъ на все, що всѣ грошѣ належачѣ до касы Р. Н. Союза посылати ся такъ: на money-order-ахъ або чекахъ выписати ся имя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше такъ выписаный money-order або чекъ не посылае ся до Голов. Касієра, але вразъ зъ выказами до Голов. Секретаря. Головный секретарь после вôдсылае ихъ до Голов. Касієра.

С. Ядловскій,
Голов. Секретарь.

Ч. 727. КВІТЪ $250.00

на двѣста пятьдесять долярôвъ, котрі п. Юлія Мохначъ отримала яко посмертну запомогу по небіщику Иванѣ Мохначъ зъ Головнои Касы Руского Народного Союза въ Америцѣ.

McAdoo, Pa., Dec. 28, 1905.

Юлія Мохначъ.

Свѣдки { Иванъ Посипанко, Иванъ Потохъ.

Иванъ Пухиръ, предс.,
Д. Капѣтула, секр.

Ч. 728. КВІТЪ $100.00

на сто долярôвъ, котрі отримали на похоронъ брата И. Мохнача отримали яко посмертну запомогу по неб. Иванѣ Мохначу зъ Головнои Касы Руского Народного Союза въ Америцѣ.

McAdoo, Pa., Dec. 28, 1905.

Урядники { Иванъ Посипанко, А. Капѣтула.

Свѣдки { Иванъ Пухиръ, Теофіль Яцканичь.

Иванъ Пухиръ предс.,
Д. Капѣтула, секр.

Ч. 729. КВІТЪ $41.66

на сорокъ оденъ долярôвъ 66 центôвъ, котрі п. Марія Мохначъ отримала яко посмертну запомогу по неб. Иванѣ Мохначу зъ Головнои Касы Руского Народного Союза въ Америцѣ.

McAdoo, Pa., Dec. 28, 1905.

Марія Мохначъ.

Свѣдки { А. Капѣтула, Юрій Бакошь.

Иванъ Пухиръ, предс.,
Д. Капѣтула, секр.

Рухъ
въ вôдделахъ Р. Н. С.

БРАТСТВО

св. пророка Илиі въ Mahanoy Plane, Pa., вôдд. Союза 28, буде принимати новыхъ членôвъ въ мѣсяцяхъ Януарю и Февруарю 1906 безъ вступного.

Ст. Гричишинъ, секретарь.

ПОВѢДОМЛЕНЄ.

1) Члены братства св. О. Николая въ Pittsburg, Pa. мають явити ся на мітингъ въ другу Недѣлю по першôмъ, Януара 1906 року о 2½ годинѣ пополудни.

2. Кождый членъ повиненъ принести зъ собою, або прислати черезъ почту, вѣдомости: де вôнъ робить и якъ называє ся та компанія. Хто не знає писати, най прийде и самъ скаже.

3. Коли задалеко прийти на мітингъ, най пише а также членьскй вносы присилає на адресу: Rev. N. Stefanovich, S. S. Carson str., 619, Pittsburg, Pa.

4. Опѣкуны хорыхъ за 1905 рôкъ мають принести на мітингъ книжки и вôддати предсѣдателеви.

Голов. предсѣд., Н. Стефановичь, предсѣдатель, Н. Войтовичь, касієръ, Иванъ Крейничинъ.

ПОВИДОМЛЯЄМ

членів бр. св. Косми і Дамана в Ansonia, Conn., що річний мітинг вібдуде ся 15-го Січня 1906 року точно о годині між до 5-ої пополудни в церковній гали. На сей мітинг мусить явити ся кождий член і членкиня під карою 50 цт. Кождий член повинен прийти послухати справоздання, яке буде ся здавати за минулий рік, і переконати ся чи справді згадане брат. сповнив свої задачі, котрі були поставлені при его заложеню. Тож кличем і просим усіх прибути численно, тим більше, що на тім мітингу буде вибирати ся новий уряд на 1906 рік. Так само будемо принимати нових членів.

За Уряд брацкий:

Мартин Целех, предсідатель,
Кондрат Горбаль, секретар.

РÔЧНЫЙ МІТИНГЪ

членôвъ парохіи св. Ап. Петра и Павла въ Ансоніи, Конн. вôдбуде ся 21-го Януара 1906 року о 4 годинѣ пополудни, въ мѣсцевôй галѣ пôдъ церквою. На тôмъ мітингу буде здане справоздане доходôвъ и розходôвъ за 1905 рôкъ и буде выбиратись новый урядъ на 1906 рôкъ. Просимо усѣхъ честныхъ парохіянъ, щобы прийшли на той мітингъ въ якъ наибôльшôмъ числѣ и розглянули, чи добре газдувавъ урядъ грошми, котрі вони зложили. — Берѣмось братя щиро до працѣ, и певно, мы довершимо те святе дѣло, яке мы почали сего року.

За Комітетъ:

М. Грицко, предсѣдатель,
К. Горбаль, секретарь,
У. Брена, касієръ.

БРАТСТВО

св. АА. Петра и Павла въ Glen Lyon, Pa., вôддѣлъ Р. Н. Союза 27, буде принимати въ мѣсяцю Януару и Февруару 1906 новыхъ членôвъ за половину вступного.

Микита Сѣйчакъ, предсѣд.,
Лешко Фринцко, секретарь,
Данько Ґарбера, касієръ.

БРАТСТВО

св. Й. Хр. въ McKeesport, Pa. выбрало слѣдуючій урядъ на рôкъ 1906: о. С. Макарь, предсѣдат.; Йос. Станьчакъ, секретарь; Игн. Гнѣздоръ, касієръ; Ник. Трояновскій, опѣкунъ хорыхъ на Donora, Pa.; Т. Ґаздайка, секретарь; має право принимати новыхъ членôвъ и вôдбирати мѣсячне. Члены мешкаючи на плейзахъ мають засилати мѣсячне до предсѣдателя на адресъ: Rev. S. Makar, Box 404, McKeesport, Pa.

БРАТСТВО

св. О. Николая въ Фордъ Сити, Па. вôд. Союза 63, выбрало на рôчнôмъ мітингу 17-го Дец. 1905. слѣдуючій новый урядъ: Тепличь Николай, предс.; Семанъ Баль, секретарь; Янимъ Оресинъ касієръ; Проць Михайло, капітанъ; Теплич Осифъ, опѣкунъ хорыхъ.

Великий Баль.

Братство св. Володимира, від. Союза 108, в Ню Йорку устроює великий баль, дня 3-го Лютого 1906 в Liberty Hall, 255—263 E. Houston Str. Запрашаємо всіх честних Русинів і Русинок з Ню Йорку і околиці. Маємо надію, що численно прибудете, а певно не пожалуєте. Вступ від особи 25 центів. Початок о 7-ій годині вечером. Музика буде знаменита. За добру забаву ручить

Балевий Комітет:

І. Притула, предсідатель,
Й. Сусідка, секретар,
А. Шеремета, касієръ.

Великій Баль

устроює Сестричне Братство Св. Ольги въ Галѣ п. Мигалика, 1341 Евеню А, помѣжь 71 и 72 ул., въ Ню Йорку, въ Суботу дня 20. Сѣчня 1906 р. Початокъ о год. 7-ôй вечеръ. Вступъ вôдъ особы 25 центôвъ. Грати буде музыка першои клясы. За добру обслугу ручить балевый Комітетъ.

Анна Медвѣдь, пред.,
Марія Тузъ, кас.
И. Лазорчикъ, секр.

Где есть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу газету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошене наперёдъ.

Де есть?

Маріянъ Лубѣнецкій и Витвицкій. Мають бути десь на фармахъ коло Dauphin, Man., Канада. Оба походили зъ Язловець, п. Бучачь. Шукає ихъ:

Frank Rajewcki.
Stonewall, Man.

Де есть?

Грицъ Данилюкъ, зъ Ивания Золотого. Шукає его братъ

Wasyl Danilük,
Stonewall, Man.

Де есть?

Федько Кулик з Галичини, повіту Тернопіль, з села Ходачків Малий. Місяць тому як приїхав до Америки. Хто би знав о нім, зволить повідомити мене на адресу:

Hrynko Kulyk,
Armonk, N. Y.

ДВА БРАТЯ

шукаємо дівчат, що хотіли би вийти за нас за муж. Маємо літ 23 і 24. Оба Русини зъ Борщівского повіту. Просим прислати фотографії.

Henry Bybak,
Wasyl Bybak,
Bellgrove, Idaho. 2

Потреба кількох русько-англійских учителів в Канаді. Кандидати зволять голоситись до Mr. Theo. Wachna, Secretary-Treasurer, Stuartburn, Man., Canada, пишучи до него власноручно до руски і по английски. 1—4

— ПИШЕ намъ п. М. Пехничъ зъ Угорщины: „У насъ порцію (податокъ) земльову не треба платити; не хотять нотаріюшѣ вôдобрати только сельщину та вармедьщину. Не треба также парубкôвъ на обзирачку посилати. Причина тому непорядки, які у насъ теперь панують. Часы файно служать, люде сѣють озимину ажь теперь, бо перше була слота; дощь якъ почавъ падати першого Октобра, то падавъ ажь до Децембра безъ перестанку."

— ВИЩІЙ СУДЪ нюйорского стейту признавъ неконституційнымъ и скасувавъ законъ, котрый заборонявъ „босамъ" брати вôдъ робôтникôвъ писане завѣрене, що вони не належать и не належати-муть до жадныхъ робôтничихъ організацій.

СМѢШНЕ.

— Чи то правда щось прогнавъ свого помôчника?

— Такъ, бачите бувъ вôнъ найперше до ничого а подруге бувъ здôбный до всего.

* *

Межи паннами:

— Знаешь Зосю, я коли пôйду замужь, то только за вôйскового, або за урядника, або за учителя, або — за кого будь..

J 10

„СВОБОДА“ посилає грошѣ до всѣхъ частей свѣта по той самой цѣнѣ, що всякї чужї агенты. Грошѣ доходять до краю за 12 днѣвъ. Чого волочитися по чужихъ, коли свои могутъ васъ такъ само обслужити. Адресуйте: SVOBODA, Box 353, Scranton, Pa.

Цѣкавѣ книжки

* Америка ... 15 ц.
Американьскій шляхтичь ... 15 ц.
* Анѣлъ та пустельникъ и т. п. ... 15 ц.
Борба класъ и чому робітники организують ся ... 15 ц.
Весела книжочка въ образками ... 30 ц.
* Грѣхи міліонерôвъ и т. п. С. 7 ... 15 ц.
Дещо въ исторіи православнои місіи въ Америцѣ ... 10 ц.
Дещо про звѣрята ... 30 ц.
* Двѣ левады и т. п. С. 5 ... 15 ц.
Дещо про права и суды въ Сполуч. Державахъ ... 10 ц.
* Дорога любови, то Божа дорога С. 6 ... 15 ц.
Жовнѣръ ... 10 ц.
Журавлѣ ... 15 ц.
* Житє, заробки, органзаціи и т. п. въ Спол. Державахъ ... 15 ц.
Зубъ за зубъ ... 10 ц.
* Казки про Жидів ... 15 ц.
Капіталъ и праця ... 15 ц.
Конституція Спол. Державъ ... 10 ц.
* Книжка Рахункова ... 50 ц.
Марія ... 10 ц.
* Наворпеный Грѣшникъ ... 20 ц.
Народный рухъ австро-угорскихъ Русинôвъ ... 15 ц.
Образки и загадки ... 10 ц.
Образки зъ Америки ... 10 ц.
Оповѣданя ... 15 ц.
Про вôдступникôвъ вôдъ рос. православія ... 10 ц.
Проводникъ руско-англійскій (тлумачь) ... 50 ц.
* Про нутро землѣ ... 25 ц.
Подземнѣ скарбы ... 25 ц.
Покуса ... 10 ц.
Розмова Поляка, зъ Русиномъ ... 10 ц.
Руско англійскій словарецъ ... 20 ц.
* Религійнѣ вѣрованя старинныхъ народôвъ ... 20 ц.
Смерть ... 10 ц.
* Стародавнѣ казки та оповѣданя ... 15 ц.
* Страйкъ ... 20 ц.
Тарасъ Шевченко ... 15 ц.
Тимко Гаврилюкъ ... 15 ц.
* Хто зъ чого жіє ... 15 ц.
* Якѣ то є люде на земли, зъ 20 образками ... 50 ц.

Безъ грошей не вышлемо книжокъ нѣкому.

Адресъ: „SVOBODA“ BOX 353, SCRANTON, Pa.

Посылайте грошѣ черезъ Рускій Народный Дôмъ и черезъ нашихъ посередникôвъ.

Хто посылає грошѣ до краю просто черезъ Р. Н. Дôмъ, най выпише, що потреба, на карточцѣ понизше.

Имя и назвиско того, кому посылаєте грошѣ ...

Де мешкає (село або мѣсто) ...

Послѣдна почта ...

Кôлько коронъ ... На се посылаю долярôвъ ...

Назвиско посылаючого ...

Адресъ посылаючого ...

Тоту карточку треба вырѣзати и пôслати разомъ зъ чекомъ або мониордеромъ, выписанымъ на имя A. Sharshon, Shamokin, Pa. на адресу Rev. N. Strutynsky, 7 Stewart Place, Elizabeth, N. J.

За 10 до 12 днѣвъ грошѣ вже будуть дорученѣ у краю.

Заразомъ подаємо имена посередникôвъ, котрѣ стало пересылають грошѣ черезъ Р. Н. Дôмъ.

„Свобода“, Scranton, Pa.
Юрій Хилякъ, Olyphant, Pa.
Юрій Фалатъ, Priceburg, Pa.
С. Ядловскій, Jersey City, N. J.
Ив. Голда, Mt. Carmel, Pa.
Ив. Тарбай, Elmira, N. Y.
Ив. Глова, Shamokin, Pa.
К. Котанчикъ, Shamokin, Pa.
И. Стеткевичь, „
А. Шаршонь, „
Н. Джмеликъ, Smokerun, Pa.
Т. Цѣркотъ, Ansonia, Conn.
Д. Капитула, McAdoo, Pa.
Гр. Ковалевичь, Sayre, Pa.
Ив. Бурштинъ, Buffalo N. Y.
Мих. Кричфалуши, Brownsville Pa.
М. Турокъ, Priceburg, Pa.
Т. Каськôвъ, McKeesport, Pa.
Ив. Дзінкъ, Jessup, Pa.
Т. Поливка, Hazleton, Pa.
М. Сєгинъ, Deferiet, N. Y.
В. Брезнъ, Terryville, Conn.
П. Ґера, Leetsdale, Pa.
М. Полянській, Auburn, N. Y.
Ив. Лещишинъ, Buffalo, N. Y.
Гр. Сидоръ, Pittsburg, Pa.
Д. Мерена, Cohoes, N. Y.
Ив. Воргачь, Mt. Carmel, Pa.
П. Леньо, Christopher, Pa.
М. Петровскій, St. Louis, Mo.
Т. Глива, Manor, Pa.
О. Ставискій, Excelsior, Pa.
П. Галайда, Scenery Hill, Pa.
С. Демчко, Shenandoah, Pa.

Цѣна, кôлько бере Р. Н. Дôмъ за австрійскѣ грошѣ, если хто посылає просто до насъ:

За	5	коронъ	1	дол.	17	цнт.		За	170	коронъ	34	дол.	88	цнт.	
„	10	„	2	„	20	„		„	180	„	36	„	92	„	
„	20	„	4	„	25	„		„	190	„	38	„	96	„	
„	30	„	6	„	28	„		„	200	„	41	„	00	„	
„	40	„	8	„	33	„		„	300	„	61	„	45	„	
„	50	„	10	„	37	„		„	400	„	81	„	85	„	
„	60	„	12	„	42	„		„	500	„	102	„	25	„	
„	70	„	14	„	46	„		„	600	„	122	„	90	„	
„	80	„	16	„	50	„		„	700	„	143	„	40	„	
„	90	„	18	„	55	„		„	800	„	163	„	70	„	
„	100	„	20	„	60	„		„	900	„	184	„	30	„	
„	110	„	22	„	64	„		„	1000	„	204	„	80	„	
„	120	„	24	„	68	„		„	2000	„	409	„	50	„	
„	130	„	26	„	72	„		„	3000	„	614	„	20	„	
„	140	„	28	„	76	„		„	4000	„	816	„	50	„	
„	150	„	30	„	80	„		„	5000	„	1021	„	00	„	
„	160	„	32	„	84	„									

Посередникамъ належить ся крôмъ того за почту и папѣры.

Русины! Оденъ шеръ Р. Н. Дому коштує $25.00. Сего року дівіденда буде 8 процентъ. Хто хоче купити шеры, най напише чекъ або моні-ордеръ на имя A. Sharshon (Shamokin, Pa.) и нехай той чекъ разомъ зъ листомъ зашле на адресу Rev. N. Strutynsky, 7 Stewart Place, Elizabeth, N. J.

Р. Н. Дôмъ пожичає грошѣ на праперты на першій морґічь на 6 процентъ.